

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

Башурин Н. Я.

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН ЄС

**Методичні вказівки
для підготовки до семінарських занять
студентів денної форми навчання**

**Спеціальність – 081 Право
ОС «Бакалавр»**

Івано-Франківськ, 2020

УДК 342.5
Я 79

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №5 від 28 грудня 2020 р.).

Рецензенти:

Олійник О. С. – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Кузьмич О.Я. – к.ю.н., доцент кафедри судочинства Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Я 79

Башурин Н. Я. Правоохоронна діяльність країн ЄС. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання / Н. Я. Башурин. Івано-Франківськ. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. 41 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять студентів з навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС», підготовки до здачі заліку. У вказівках викладені: завдання до семінарських і практичних занять, які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, перелік питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольних питань для перевірки знань, практичних завдань. До кожної теми поданий перелік літератури, до якого включена монографічна та інші наукові джерела по темі, а також розширений перелік нормативно-правових актів, які регулюють відповідний вид відносин станом на 01.09.2020 р.

Посібник призначений для студентів, аспірантів, викладачів.

© Башурин Н. Я., 2020 рік

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2020 рік

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Правоохоронна діяльність країн ЄС» є навчальним курсом, котрий максимально тісно взаємопов'язаний із рядом інших юридичних дисциплін, оскільки правоохоронна діяльність є актуальною для різних галузей права, а якщо мова йде про таку діяльність в країнах ЄС, тоді прослідковується взаємозв'язок з тими дисциплінами, котрі вивчають законодавство, правопорядок і конституційні засади діяльності органів державної влади в цих країнах.

Перш, ніж дослідити порядок роботи правоохоронних органів в країнах ЄС, потрібно з'ясувати, що таке правоохоронна діяльність в цілому, в чому полягають її особливості, яке її значення і хто є суб'єктами її реалізації. Відповідно суб'єкти правоохоронної діяльності в рамках вивчення курсу є однією з надважливих тем, оскільки саме через призму їх системи, правового статусу, повноважень, завдань і засад діяльності ми можемо розглянути правоохоронну діяльність в різних європейських державах в порівняльно-правовому аспекті.

Одним із ключових суб'єктів правоохоронної діяльності є поліція. Поліція може складати абсолютно різну систему, бути єдиною загальнодержавною чи з регіональними підрозділами, бути поділеною структурно за вузькими напрямками правоохоронної діяльності тощо. Зазвичай усі ці фактори прямо залежать від державного устрою, системи органів державної влади конкретної держави тощо.

Особливість засвоєння дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС» полягає також у необхідності вивчення та аналізу відповідного законодавства країн ЄС і здійснювати їх порівняльний аналіз між собою, а також із українським законодавством, що ускладнено мовним аспектом і різноманітними особливості тих чи інших систем законодавства.

Навчально-методичний посібник складено відповідно до програми курсу «Правоохоронна діяльність країн ЄС» та з врахуванням годин, відведених для практичних занять навчальним планом спеціальності 081-Право для денної форми навчання. Він містить плани практичних занять, перелік питань для самоконтролю, обов'язкову і додаткову спеціальну літературу, нормативний матеріал. До кожного практичного заняття дається, крім того, домашнє завдання, яке полягає у виконанні методичних та практичних завдань.

На практичному занятті студент повинен закріпити, розширити та поглибити знання, одержані на лекціях та у процесі самостійної роботи з рекомендованими джерелами; брати активну участь у обговоренні проблемних ситуацій; навчитися самостійно аналізувати норми різних галузей права, які регулюють правоохоронну діяльність. Опрацювання студентами питань, винесених на практичні заняття, допоможе їм ґрунтовніше засвоїти особливості правоохоронної діяльності в Україні та країнах ЄС, вміти їх між собою порівнювати і робити висновки з приводу вдосконалення українського законодавства, що регулює правоохоронну діяльність, до європейських стандартів.

Студенти повинні навчитись правильно застосовувати законодавство України та країн ЄС в реальному житті. Цьому сприятиме аналіз та вирішення поданих у посібнику практичних завдань, розв'язувати які слід лише після глибокого засвоєння основних питань теми, поданих у плані. Виконання практичних завдань необхідно починати з усвідомлення викладених у них фактичних обставин справи, осмислення поставлених питань. Вирішення практичних завдань має бути розгорнутим, з посиланням на відповідні норми права, а також, якщо є необхідність, на доктринальні джерела.

Дотримання наведених методичних порад, настанов щодо підготовки до практичних занять та до їх проведення допоможе більш глибоко засвоїти матеріал та використовувати його на практиці.

Для підготовки до семінарських занять студентам рекомендовано наступну нормативну та спеціальну літературу, яка може бути використана при підготовці до вивчення всіх тем, які охоплює навчальна програма курсу «Правоохоронна діяльність країн ЄС»:

1. Біленчук П.Д. Котюк І.І. Гель А.П. Семаков Г.С, Ахтирська Н.М, Круль С.М. Судові та правоохоронні органи України. - К.: Атіка, 2011. 328 с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
4. Конституція України. Офіц. вісн. України. 2010. № 72/1 (спец. вип.). Ст. 2598. С. 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
5. Концептуальні підходи до реформування органів внутрішніх справ як складової правоохоронної системи та сектору безпеки і оборони України. Концептуальні підходи до реформування МВС у контексті загальнонаціонального плану реформ :

- Інформаційно-аналітичні матеріали круглого столу, м. Київ, 16.04.2015р. URL: http://www.razumkov.org.ua/upload/przh_Melnyk_militsiya_2015_8_5.pdf.
6. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України у схемах: навч. посіб. – Х.: Право, 2016. 136 с.
 7. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. – Дн., 2014. С. 61–63.
 8. Макаруха З. М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції : монографія. – Л. : Астролябія, 2011. 543 с.
 9. Міжнародна поліцейська енциклопедія : У 10 т. Відп. ред. В. В. Коваленко, Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемишченко. К. : Атіка, 2011. Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. 1120 с.
 10. Організація судових та правоохоронних органів : підручник. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого ; за ред. І. Є. Марочкіна. – Х. : Право, 2013. 448 с.
 11. Організація судових та правоохоронних органів: нормативні акти. Упоряд. А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. 390 с.
 12. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
 13. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : Указ Президента України № 276/2015 від 20 травня 2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
 14. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
 15. Регламент (ЄС) № 514/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що встановлює загальні положення про Фонд з питань притулку, міграції та інтеграції та про інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/>
 16. Субота С. І. Аксіологічні засади правоохоронної діяльності в умовах розвитку громадянського суспільства. Юридичний науковий електронний журнал. №1. 2020. URL: http://lsey.org.ua/1_2020/9.pdf

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

**до здачі заліку для студентів II курсу денної та заочної форм навчання за
I семестр 2020-2021 н. р. з навчальної дисципліни
«Правоохоронна діяльність країн ЄС»**

Тема 1. Предмет навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС». Основні поняття навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС»

Гене́за досліджень дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС». Предмет навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС». Значення навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС» для вивчення інших юридичних дисциплін та взаємодія з ними. Система дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».

Законодавство України та ЄС, що регулює засади організації та функціонування правоохоронних органів.

Тема 2. Поняття і характеристика правоохоронної діяльності

Сутність і природа правоохоронної діяльності. Поняття та характерні ознаки правоохоронної діяльності. Функціональне призначення правоохоронної діяльності. Принципи правоохоронної діяльності. Суб'єкти правоохоронної діяльності.

Основні підходи щодо виокремлення моделей правоохоронної діяльності.

Тема 3. Система правоохоронних органів України: загальна характеристика

Поняття, завдання та правові засади діяльності судів в Україні. Органи прокуратури України: система, завдання, повноваження. Національна поліція України: система, завдання та повноваження. Органи служби безпеки України: поняття, система, завдання та правові засади діяльності. Антикорупційні органи України: система, завдання, повноваження.

Поняття, повноваження, завдання, правові засади діяльності інших правоохоронних органів України: Військова служба правопорядку у Збройних Силах України, органи охорони державного кордону, Антимонопольний комітет України, органи Державної фінансової інспекції тощо.

Тема 4. Правоохоронні органи Європейського Союзу

Система правоохоронних органів Європейського Союзу. Європейське поліцейське відомство (Європол): історія створення, завдання, засади діяльності. Європейська організація з питань юстиції (Євроюст): історія створення, завдання, засади діяльності. Європейська Агенція управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах ЄС (FRONTEX): поняття, особливості функціонування, мета діяльності.

Спеціалізовані допоміжні органи: Європейський моніторинговий центр з наркотиків та наркотичної залежності, Постійний комітет з питань оперативного співробітництва в сфері внутрішньої безпеки, Група експертів з питань торгівлі людьми,

Європейська мережа попередження злочинності, Європейське бюро підтримки з питань притулку, Європейський офіс боротьби з шахрайством.

Тема 5. Система правоохоронних органів Польщі та Чехії

Система правоохоронних органів Польщі. Основні завдання, повноваження, засади діяльності поліції Польщі. Міська варта: поняття, повноваження, завдання. Інші правоохоронні органи Польщі: Центральне слідче бюро поліції, Служба охорони уряду Польщі, Центральне антикорупційне бюро Польщі тощо.

Система правоохоронних органів Чеської Республіки. Поняття, основні завдання, повноваження поліції Чеської Республіки. Пожежна служба Чеської Республіки: поняття, завдання, повноваження. Прикордонна адміністрація Чеської Республіки: поняття, завдання і повноваження. Виконавча служба Чеської Республіки: поняття, завдання та повноваження. Інші правоохоронні органи Чеської Республіки.

Тема 6. Система правоохоронних органів Естонії та Болгарії

Система правоохоронних органів Естонії. Поняття, основні завдання, структура органів поліції Естонії. Прикордонна служба Естонії: поняття, особливості, завдання і повноваження. Поняття, засади діяльності і повноваження Служби внутрішньої безпеки Естонії. Служба порятунку Естонії: поняття, структура, повноваження і засади діяльності.

Система правоохоронних органів Болгарії. Національна поліція Болгарії, її структура, напрями діяльності, повноваження, завдання. Національна жандармерія як структурна частина Національної поліції Болгарії і її повноваження. Центральний офіс боротьби зі злочинністю в Болгарії: поняття, особливості, повноваження і завдання. Національне бюро розслідувань Болгарії: поняття, структура, завдання і засади діяльності. Інші правоохоронні органи Болгарії та специфіка їх діяльності (Національна прикордонна служба, Державна служба національної безпеки, Національна координаційна та організаційна мережа з безпеки в кібер / ІКТ просторі тощо).

Тема 7. Система правоохоронних органів Угорщини та Румунії

Система правоохоронних органів Угорщини. Національна поліція Угорщини: поняття, структура, завдання та повноваження. Прикордонна служба Угорщини: поняття, структура, завдання, повноваження і засади діяльності. Поняття, особливості і повноваження Центру боротьби з тероризмом в Угорщині. Національна служба охорони Угорщини: поняття, повноваження і завдання. Національна служба безпеки Угорщини: поняття, структура, повноваження і засади діяльності. Управління захисту Конституції Угорщини: поняття, засади діяльності, завдання і повноваження.

Система правоохоронних органів Румунії. Національна поліція Румунії: поняття, структура, завдання, повноваження і засади діяльності. Прикордонна поліція Румунії: поняття, структура, особливості та повноваження. Румунська жандармерія: поняття, специфіка діяльності, завдання і повноваження. Інші правоохоронні органи Румунії.

Тема 8. Система правоохоронних органів Франції, Німеччини та Австрії

Система правоохоронних органів Франції. Національна поліція Франції: поняття, структура, завдання і повноваження. Французька жандармерія: поняття, особливості діяльності, завдання і повноваження. Муніципальна поліція Франції: поняття, засади діяльності, завдання і повноваження. Інші правоохоронні органи Франції.

Система правоохоронних органів Німеччини. Поліція Федерального Парламенту Німеччини: поняття, структура, повноваження і завдання. Федеральна поліція Німеччини: структура, завдання, повноваження, засади діяльності. Військова поліція Німеччини: поняття, значення, специфіка діяльності, повноваження. Федеральна митна служба Німеччини: поняття, структура, повноваження і завдання. Інші правоохоронні органи і структури Німеччини.

Система правоохоронних органів Австрії. Поліція Австрії, її структура, завдання та повноваження. Правовий статус Федеральної служби запобігання і боротьби з корупцією Австрії. Інші правоохоронні органи Австрії: структура, завдання та повноваження.

Тема 9. Реалізація правоохоронної діяльності в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз, проблемні питання та перспективи

Загальна характеристика реформ організації та діяльності правоохоронних органів України. Загальна характеристика реформ організації та діяльності правоохоронних органів країн ЄС (на прикладі країн, що розглядалися протягом курсу). Особливості механізму реалізації правоохоронної діяльності, взаємодії правоохоронних органів України та країн ЄС з метою уніфікації стандартів правоохоронної діяльності. Проблеми і перспективи удосконалення законодавства України, підвищення ефективності правоохоронної діяльності в умовах євроінтеграції.

Тема 1. Предмет навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС». Основні поняття навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».

(2 год)

Під час вивчення теми необхідно з'ясувати те, як розвивалися наукові дослідження в межах дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС», проаналізувати різноманітні підходи до визначення поняття «правоохоронна діяльність». Варто значну увагу приділити питанню визначення предмета навчальної дисципліни. Як наслідок вивчення і аналізу вказаних питань студенти повинні зрозуміти, в чому полягає суть і значення навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС» і яким чином вона взаємопов'язана з іншими юридичними дисциплінами.

Також необхідно визначити структуру і систему навчальної дисципліни для більш ґрунтовного її вивчення у майбутньому. Слід визначити основні поняття курсу, до яких належать «правоохоронна діяльність» і «правоохоронні органи» як суб'єкти здійснення такої діяльності.

Питання до обговорення:

1. *Гене́за досліджень дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».*
2. *Предмет навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».*
3. *Значення навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС» для вивчення інших юридичних дисциплін та взаємодія з ними.*
4. *Система дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».*
5. *Основні поняття навчальної дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».*

Термінологічне завдання:

Правоохоронна діяльність; предмет правоохоронної діяльності країн ЄС, правоохоронні органи; система правоохоронних органів; правозахисна діяльність.

Методичне завдання (обов'язкове до виконання у зошиті або у електронному варіанті):

1. *Зобразіть схематично систему дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС».*

Практичне завдання:

1. *Наведіть декілька запропонованих у літературі визначень правоохоронної діяльності і порівняйте їх. Визначте серед них найбільш ґрунтовне на Ваш погляд.*

Питання для самоконтролю:

1. *Що таке правоохоронна діяльність і які її ознаки?*
2. *Як розвивалося наукове дослідження поняття «правоохоронна діяльність»?*

3. *Що є предметом дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС»?*
4. *Який зв'язок між «Правоохоронною діяльністю країн ЄС» та іншими юридичними дисциплінами?*
5. *З яких частин складається система дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС»?*
6. *Що входить до основних понять дисципліни «Правоохоронна діяльність країн ЄС»?*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. // М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 р. (із змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» від 7 березня 2002 р. (із змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993(із змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23 червня 2005 р. (із змінами і доповненнями).
6. Закон України «Про державну охорону органів державної влади та посадових осіб» від 4 березня 1998 р. (із змінами і доповненнями).
7. Закон України «Про державну прикордонну службу України» від 3 квітня 2003 р. (із змінами і доповненнями).
8. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 2 квітня 2000 р. (із змінами і доповненнями).
9. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. (із змінами і доповненнями).
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
11. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
12. Конституція України від 28 червня 1996 р.
13. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>

Спеціальна література:

1. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. Львів, 2016. 227 с. Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
2. Куліш А.М. Сутність та ознаки правоохоронної діяльності. Право і безпека. 2005. № 4'2. С. 80-82.
3. Куліш А.М. Щодо визначення поняття «правоохоронні органи». Право і безпека. 2005. № 4'5. С. 90-93.
4. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. Дн., 2014. С. 61–63.
5. Макаруха З. М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції : монографія. З. М. Макаруха. – Л. : Астролябія, 2011. 543 с.
6. Новік О. Правоохоронна діяльність: її бачення крізь призму людини. Право України. 2003. № 9. С.121-124.
7. Подоляка А.М. Поняття, ознаки та сутність правоохоронної діяльності. Наук. вісн. Дніпропетр. держ. унів.-ту внутр. справ України. 2009. № 3(44). С. 17-23.
8. Субота С. І. Аксіологічні засади правоохоронної діяльності в умовах розвитку громадянського суспільства. Юридичний науковий електронний журнал. URL: http://lsej.org.ua/1_2020/9.pdf

Тема 2. Поняття і характеристика правоохоронної діяльності

(2 год)

Під час вивчення теми необхідно з'ясувати те, що таке правоохоронна діяльність, в чому полягає її суть та значення, проаналізувавши різноманітні доктринальні підходи до розуміння цього поняття. Для найглибшого аналізу поняття, що розглядається в межах теми, необхідно з'ясувати, в чому полягають характерні ознаки правоохоронної діяльності, які є підходи до їх виділення, а також співвіднести дане поняття із суміжним – «правозахисна діяльність».

Окрім того, під час підготовки до семінарського заняття слід визначити, якими є основні функції та принципи правоохоронної діяльності. Неможливо обійтися без з'ясування суб'єктів правоохоронної діяльності, їх системи та класифікації. Цікавим для студентів також буде питання виокремлення моделей правоохоронної діяльності.

Питання до обговорення:

1. *Сутність і природа правоохоронної діяльності.*
2. *Поняття та характерні ознаки правоохоронної діяльності та її співвідношення із правозахисною діяльністю.*
3. *Функціональне призначення правоохоронної діяльності.*
4. *Принципи правоохоронної діяльності.*
5. *Суб'єкти правоохоронної діяльності.*
6. *Основні підходи щодо виокремлення моделей правоохоронної діяльності.*

Термінологічне завдання:

Правоохоронна діяльність; правозахисна діяльність; суб'єкт правоохоронної діяльності; правоохоронні органи; система правоохоронних органів; функції правоохоронної діяльності; принципи правоохоронної діяльності; модель правоохоронної діяльності.

Методичне завдання (обов'язкове до виконання у зошиті або у електронному варіанті):

1. *Зобразіть схематично систему принципів правоохоронної діяльності.*
2. *Складіть порівняльну таблицю особливостей «правоохоронної діяльності» та «правозахисної діяльності».*

Практичне завдання:

1. *Дослідіть **чинне** законодавство України на предмет наявності чи відсутності легальних визначень поняття «правоохоронні органи» у різних нормативно-правових актах, що повністю або частково регулюють правоохоронну діяльність чи правовий статус суб'єктів її здійснення. Якщо таке (такі) визначення буде знайдено, напишіть його (їх) і письмово висловіть думку з приводу того, чи ґрунтовне (ґрунтовні) таке визначення і чи є необхідність його змінити. Якщо є, тоді як варто це зробити і чому, на Ваш погляд?*

Питання для самоконтролю:

7. *Що таке правоохоронна діяльність і які її ознаки?*
8. *Що таке правозахисна діяльність і чи вона відрізняється від правоохоронної?*
9. *Які види правоохоронної діяльності можете назвати?*
10. *Що таке функції правоохоронної діяльності?*
11. *Які функції правоохоронної діяльності?*
12. *Що таке принципи правоохоронної діяльності?*
13. *Чим відрізняються загальні та спеціальні принципи правоохоронної діяльності?*
14. *Що таке «принцип верховенства права» як один із ключових принципів правоохоронної діяльності?*
15. *Хто може бути суб'єктами правоохоронної діяльності?*

16. Які види суб'єктів правоохоронної діяльності можете назвати?
17. Що таке правоохоронні органи?
18. Які моделі правоохоронної діяльності можна виділити?

Література:

Нормативний матеріал:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 р. (із змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» від 7 березня 2002 р. (із змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993(із змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23 червня 2005 р. (із змінами і доповненнями).
6. Закон України «Про державну охорону органів державної влади та посадових осіб» від 4 березня 1998 р. (із змінами і доповненнями).
7. Закон України «Про державну прикордонну службу України» від 3 квітня 2003 р. (із змінами і доповненнями).
8. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 2 квітня 2000 р. (із змінами і доповненнями).
9. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. (із змінами і доповненнями).
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
11. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
12. Конституція України від 28 червня 1996 р.
13. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL : <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>

Спеціальна література:

1. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.

2. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. 227 с. Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
3. Куліш А.М. Сутність та ознаки правоохоронної діяльності. Право і безпека. 2005. № 4'2. С. 80-82.
4. Куліш А.М. Щодо визначення поняття «правоохоронні органи». Право і безпека. 2005. № 4'5. С. 90-93.
5. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. – Дн., 2014. С. 61–63.
6. Макаруха З. М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції : монографія. – Л. : Астролябія, 2011. 543 с.
7. Новік О. Правоохоронна діяльність: її бачення крізь призму людини. Право України. 2003. № 9. С.121-124.
8. Подоляка А.М. Поняття, ознаки та сутність правоохоронної діяльності. Наук. вісн. Дніпропетр. держ. унів.-ту внутр. справ України. 2009. № 3(44). С. 17-23.
9. Субота С. І. Аксіологічні засади правоохоронної діяльності в умовах розвитку громадянського суспільства. Юридичний науковий електронний журнал. №1. 2020. URL: http://lsei.org.ua/1_2020/9.pdf
10. Циганов О. Г. Пріоритетні напрями розвитку системи надання адміністративних послуг у сфері правоохоронної діяльності України. Наука і правоохорона. - 2018. - № 3. - С. 136-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2018_3_19.
11. Шай Р.Я. Природа та сутність правоохоронної діяльності. Наше право. 2014. №5. С.10–16.

Тема 3. Система правоохоронних органів України: загальна характеристика

(2 год)

Дана тема передбачає вивчення розгалуженої системи правоохоронних органів України. Під час її вивчення необхідно дослідити систему судів України, її структуру, види судів, їх завдання та правові засади діяльності.

Невід’ємно від вивчення детальної інформації щодо судів слід взяти до уваги основні положення щодо поняття, функціонування, призначення і структури органів прокуратури України. Також потрібно розглянути систему Національної поліції України та органів служби безпеки України, які їх повноваження, засади діяльності і завдання.

У законному функціонуванні усіх органів державної влади надважливе значення мають антикорупційні органи України, систему, завдання і повноваження яких теж потрібно розглянути в межах цієї теми.

Грунтовне дослідження усіх питань даної теми дасть можливість здобути потрібні знання щодо системи правоохоронних органів України, для того, аби надалі мати можливість порівняти їх із аналогічними або іншими правоохоронними органами та їх діяльністю у країнах ЄС.

Питання до обговорення:

1. *Загальна характеристика системи правоохоронних органів України.*
2. *Органи прокуратури України: система, завдання, повноваження.*
3. *Міністерство внутрішніх справ України: структура, завдання та повноваження.*
4. *Національна поліція України: система, завдання та повноваження.*
5. *Служба безпеки України та її структурні підрозділи: поняття, система, завдання та правові засади діяльності.*
6. *Митні органи України: система, повноваження та завдання.*
7. *Антикорупційні органи України: система, завдання, повноваження.*
8. *Сучасний стан та перспективи реформування системи правоохоронних органів України у процесі євроінтеграції.*

Термінологічне завдання:

Прокурор; прокуратура; прокурорський нагляд; поліція; митні органи; служба безпеки; антикорупційна політика, антикорупційні державні органи, система правоохоронних органів.

Методичне завдання (обов'язкове до виконання у зошиті або у електронному варіанті):

1. *Зобразіть схематично сучасну систему правоохоронних органів України.*
2. *Складіть таблицю повноважень Національної поліції України.*

Практичне завдання:

Задача 1.

Громадянин К., 26 років, який закінчив юридичний коледж зі ступенем бакалавра і має річний стаж роботи державним виконавцем, звернувся до регіональної прокуратури із заявою прийняти його на посаду прокурором у тому ж районі, де він працював на попередній посаді. Керівником регіональної прокуратури йому було відмовлено.

Чи були підстави для відмови? Які саме? Назвіть вимоги, що пред'являються до осіб, які призначаються на посади прокурорів та порядок їх призначення.

Завдання 1.

На основі аналізу чинного законодавства визначте порядок проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади Національного агентства з питань запобігання корупції. Вкажіть порядок формування конкурсної комісії та етапи проведення конкурсу.

Питання для самоконтролю:

1. *З яких органів складається система правоохоронних органів України?*
2. *Що таке прокуратура?*
3. *Які повноваження Генерального прокурора України?*
4. *Що таке спеціалізована антикорупційна прокуратура?*
5. *Хто може бути прокурором в Україні?*
6. *Коли було реформовано органи внутрішніх справ України і яким чином?*
7. *В яких напрямках працює Національна поліція в Україні?*
8. *Які основні повноваження Національної поліції України?*
9. *Які органи входять до системи органів служби безпеки в Україні?*
10. *Як відбувається реформування Служби безпеки України?*
11. *Які повноваження і завдання Антитерористичного центру при СБУ?*
12. *Що таке Національне агентство з питань запобігання корупції?*
13. *Які найпоширеніші форми корупції?*
14. *Які органи входять до системи державних органів, що здійснюють розслідування корупційних правопорушень?*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Конвенція ООН проти корупції (ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 р.). Офіційний вісник України. 2010. №10/2006. №44. Ст.2938/
2. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006., №252). Офіційний вісник. 2006. №9. Ст.592. С.252.
3. Лімська декларація. VIII Міжнародна конференція по боротьбі з корупцією 7-11 вересня 1997 р. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_090
4. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. Урядовий кур'єр. – 05.11.2014 р.
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
6. Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р. (із змінами і доповненнями).
7. Закон України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 р. (втратив чинність).
8. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. (із змінами і доповненнями).
9. Кодекс професійної етики судді. Затверджений V з'їздом суддів України 24 жовтня 2002 р. // Вісник Верховного Суду України. – 2002. – № 5. – С. 24-25.

10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
11. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–ХІ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
12. Конституція України від 28 червня 1996 р.
13. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Про Службу безпеки України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 27, ст.382) (зі змінами і доповненнями).
15. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
16. Регламент Пленуму Верховного Суду України, затверджений постановою Пленуму Верховного Суду України № 5 від 9 квітня 2011 р.

Спеціальна література:

1. Берднікова К.В. Зміни антикорупційного законодавства України, як крок до адаптації національного законодавства зі стандартами ЄС. Адміністративне право і процес. 2014. №3(9). С.31-38.
2. Берднікова К.В. Удосконалення чинного антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання і протидії корупції в Україні. Адміністративне право і процес. 2014. №2(8).
3. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. Львів, 2016. 227 с. Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
4. Білінська Л.В. Протидія проявам корупції: міжнародний досвід. Митна справа. 2011. №6. Ч.2. Книга 2. С.705-711.
5. Бойко І. В. Основні види поліцейської діяльності в Україні. Наук. вісн. публіч. та приват. права : зб. наук. пр. Київ, 2018. Дрогобич, 2018. Вип. 3, т. 1. С. 117-125.
6. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія. – Х. : Право, 2016. 72 с.
7. Гаращук В.М. Нове антикорупційне законодавство: переваги та недоліки // Вісник Академії правових наук України. 2010. №1. С.241-246.
8. Гвоздецький В. Сучасний стан правового забезпечення запобігання і протидії корупції в Україні. Вісник ВАСУ. 2011. №1. С.64-71.
9. Давиденко О. О. Контроль діяльності правоохоронних органів України в контексті євроінтеграційних процесів. Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія : Юрид. науки. – Херсон, 2018. Вип. 2, т. 1. С. 132-137.
10. Дідковська-Бідюк М. В. Профайлінг як складник професійної діяльності працівників Національної поліції. Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія : Психол. науки : зб. наук. пр. Херсон, 2018. Вип. 4. С. 258-262.

11. Завальний М. В. Сутність та завдання взаємодії національної поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Наук. вісн. публіч. та приват. права : зб. наук. пр. Київ, 2018. Дрогобич, 2018. Вип. 3, т. 1. С. 146-151.
12. Косюта М. В., Повноваження прокурора з нагляду за додержанням законів при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистих свобод. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20 травня 2016 р.) . 2016.: Т. 2 . 2016 . 712 с. С. 119-121.
13. Косюта М. Перспективи реформування законодавства про прокуратуру // Вісник прокуратури: Загальнодерж. фахове юрид. вид. № 7. С. 12-17.
14. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. Дн., 2014. С. 61–63.
15. Скибенко О. Проблеми реформування функцій прокуратури України в механізмах судочинства та забезпечення законності. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 6. С. 188-192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_6_38.
16. Циганов О. Г. Пріоритетні напрями розвитку системи надання адміністративних послуг у сфері правоохоронної діяльності України. Наука і правоохорона. 2018. № 3. С. 136-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2018_3_19.
17. Гаруст Ю.В., Калита С.Ю. Національна поліція України як складова вітчизняної правоохоронної системи. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77759/1/Garust_nacionalna%20oliciya.pdf.
18. Бондаренко Є. Фіскально-контролюючі особливості діяльності митних органів. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/download/1430/1436>.
19. Попівняк О.І. Характеристика правоохоронних та митних органів України як суб'єктів адміністративно-правового забезпечення митної безпеки. URL: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-law/article/view/642/610>.

Тема 4. Правоохоронні органи Європейського Союзу

(2 год)

Дана тема передбачає вивчення структури системи правоохоронних органів Європейського Союзу та особливостей їх функціонування. В межах підготовки до семінарського заняття студентам необхідно розглянути поняття, історію створення, основні завдання, повноваження, компетенцію і засади діяльності таких правоохоронних органів Європейського Союзу, як: Європейське поліцейське відомство (Європол), Європейська організація з питань юстиції (Євроюст), Європейська Агенція управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах ЄС (FRONTEX), Європейський моніторинговий центр з наркотиків та наркотичної залежності та Постійний комітет з питань оперативного співробітництва у сфері внутрішньої безпеки.

Детальне дослідження названих правоохоронних органів надасть можливість ґрунтовно зрозуміти порядок здійснення ними правоохоронної діяльності на території ЄС в якості об'єднання держав для того, аби надалі аналізувати діяльність правоохоронних органів тих чи інших держав-членів ЄС в окремому порядку.

Питання до обговорення:

1. Система правоохоронних органів Європейського Союзу.
2. Європейське поліцейське відомство (Європол): історія створення, завдання, засади діяльності.
3. Європейська організація з питань юстиції (Євроюст): історія створення, завдання, функціонування.
4. Європейська Агенція управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах ЄС (FRONTEX): поняття, особливості функціонування, мета діяльності.
5. Європейський моніторинговий центр з наркотиків та наркотичної залежності.
6. Постійний комітет з питань оперативного співробітництва в сфері внутрішньої безпеки.

Термінологічне завдання:

Європейський Союз, правоохоронна діяльність в ЄС; суб'єкт правоохоронної діяльності ЄС; система правоохоронних органів ЄС; Європейське поліцейське відомство (Європол), Європейська організація з питань юстиції (Євроюст), Європейська Агенція управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах ЄС (FRONTEX), Європейський моніторинговий центр з наркотиків та наркотичної залежності та Постійний комітет з питань оперативного співробітництва у сфері внутрішньої безпеки.

Методичне завдання (обов'язкове до виконання у зошиті або у електронному варіанті):

1. У вигляді таблиці зобразіть перелік основних правоохоронних органів ЄС, їх рік заснування, місцезнаходження та основні завдання діяльності.

№	Назва правоохоронного органу ЄС	Рік заснування	Місцезнаходження	Основні повноваження
1.				

Практичне завдання:

1. Дослідіть чинне законодавство ЄС на предмет правового регулювання статусу і діяльності Europol, Frontex, Eurojust. Визначте, чим регулюється діяльність цих органів і випишіть назви відповідних нормативно-правових актів. Випишіть статті

відповідних нормативно-правових актів, у яких вказано призначення і завдання того чи іншого органу.

Питання для самоконтролю:

1. *Що таке правоохоронна діяльність Європейського Союзу?*
2. *Які основні правоохоронні органи Європейського Союзу сьогодні функціонують?*
3. *Що таке Європол і яке його основне покликання і завдання?*
4. *Які повноваження передбачені європейським законодавством у Європолу?*
5. *Хто сьогодні очолює Європол?*
6. *Чи взаємодіє Європол з Україною? Якщо так, тоді на основі якого нормативно-правового акту здійснюється така співпраця?*
7. *Що таке Євроюст? Яке його функціональне призначення?*
8. *Що таке FRONTEX і в чому його специфіка?*
9. *Яке основне завдання Європейського моніторингового центру з наркотиків та наркотичної залежності?*
10. *Постійний комітет з питань оперативного співробітництва в сфері внутрішньої безпеки: що це і які його ключові завдання?*
11. *Чи взаємодіють усі органи правоохоронної діяльності ЄС з Україною? Відповідь обґрунтуйте.*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>

5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj
6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
9. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
10. УГОДА між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво {Угоду ратифіковано Законом № 2129-VIII від 12.07.2017}. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text

Спеціальна література:

1. Безпалова О.І. Взаємодія органів державної влади України зі спеціальними установами ЄС у сфері реалізації правоохоронної функції держави. URL: <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2161>
2. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.
3. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас; Міністерство внутрішніх справ України, Національна академія внутрішніх справ. Львів, 2016. 227 с. Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
4. Грицаєнко Л. Органи Європейського Союзу з боротьби зі злочинністю та правові засади їх співробітництва з Україною. Вісник Національної академії прокуратури України. 2012. № 1. С. 91-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapr_2012_1_17.
5. Каркач П. Координація діяльності правоохоронних органів держав – членів Європейського Союзу / П. Каркач. – Історико-правовий часопис. 2013. № 1. С. 127-134.
6. Крижановська В., Крижановський А. Тенденції розвитку державної правоохоронної служби в Європейському Союзі. Підприємництво, господарство і право. 2018. №11. с. 110-115.
7. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. Дн., 2014. С. 61–63.
8. Макаруха З. М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції : монографія. Астролябія, 2011. 543 с.

9. Сірант М. М. Поліцейське співробітництво України і Європейського Союзу – правовий аспект. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 850. С. 353-360.
10. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. 268 с.

Тема 5. Система правоохоронних органів Польщі та Чехії

(2 год)

В межах вивчення даної теми і підготовки до семінарських занять студентам необхідно дослідити системи правоохоронних органів близьких до кордонів України держав-учасниць Європейського Союзу – Польщі та Чехії.

Відповідно є потреба зрозуміти, перш за все, з яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Польщі. Потрібно визначити поняття, ключові обов'язки, повноваження і завдання, засади діяльності, структуру поліції, міської варти, Центрального слідчого бюро, Центрального антикорупційного бюро тощо.

Також необхідно дослідити, якою є система правоохоронних органів Чехії і більш детально ознайомитися зі структурою, повноваженнями, завданнями і засадами діяльності її поліції, пожежної служби, прикордонної адміністрації та виконавчої служби.

Питання до обговорення:

1. Система правоохоронних органів Польщі.
2. Поліція Польщі: структура, завдання, повноваження.
3. Служба внутрішньої безпеки Польщі – завдання, засади діяльності і повноваження.
4. Центральне антикорупційне бюро Польщі – особливості правового статусу і діяльності.
5. Система правоохоронних органів Чехії.
6. Поліція Чехії: структура, завдання, повноваження.
7. Чеська пожежна служба: поняття, структура, завдання.
8. Прикордонна адміністрація та Виконавча служба Чехії: загальна характеристика.

Термінологічне завдання:

Правоохоронні органи, система правоохоронних органів, поліція, муніципальна поліція, міська варта, Центральне слідче бюро, Служба внутрішньої безпеки Центральне антикорупційне бюро, пожежна служба, прикордонна адміністрація, виконавча служба.

Методичне завдання:

1. *Зобразіть схематично систему правоохоронних органів Польщі.*
2. *У вигляді таблиці порівняйте правовий статус поліції Чехії та поліції Польщі за критеріями структури, завдань і повноважень.*

Критерій порівняння	Поліція Чехії	Поліція Польщі
1. Структура		
2. Завдання		
3. Повноваження		

Практичне завдання:

1. *У чинному польському законодавстві відшукайте норми, що регулюють діяльність і повноваження Центрального антикорупційного бюро Польщі, а також у чинному українському законодавстві – знайдіть норми, що регулюють діяльність та повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції України. Як гадаєте, чи варто Україні запозичувати досвід польських колег в питанні регулювання діяльності антикорупційного органу? Якщо так, тоді чому? Відповідь обґрунтуйте.*

Контрольні запитання:

1. *З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Польщі?*
2. *Яка структура поліції Польщі?*
3. *Які основні повноваження і завдання діяльності поліції в Польщі?*
4. *Який правовий статус Центрального слідчого бюро та Центрального антикорупційного бюро Польщі?*
5. *Що таке Служба внутрішньої безпеки Польщі?*
6. *З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Чехії і чи відрізняється вона від системи правоохоронних органів Польщі?*
7. *Яка структура і повноваження поліції Чехії?*
8. *Який правовий статус пожежної служби в Чехії?*
9. *Що таке Прикордонна адміністрація Чехії і в чому полягають її ключові завдання?*
10. *Які повноваження Виконавчої служби Чехії?*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>
5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj
6. База нормативно-правових актів, що регулюють діяльність поліції Польщі. URL: <https://www.policinglaw.info/country/poland>.
7. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
8. Закон № 273/2008 Coll. О полиции Чешской Республики. URL: http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=en&p_isn=84765
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
10. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
11. Конституція Польщі. URL: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/rosyjski/kon1.htm>
12. Конституція Чеської Республіки. URL: <https://public.psp.cz/en/docs/laws/constitution.html>
13. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
14. УГОДА між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво {Угоду ратифіковано Законом № 2129-VIII від 12.07.2017}. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text

Спеціальна література:

1. Копча В. В. Реформа поліції Чеської Республіки: питання законодавчого забезпечення. Форум права. 2017. № 5. С. 195–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
2. Падалка О. Становлення та розвиток діяльності органів поліції Польської Республіки. Підприємництво, господарство і право. 2018. №6. С. 187-190. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/6/34.pdf>
3. Сайт Виконавчої (Пенітенціарної) служби Чехії. URL: <http://www.vscr.cz/?lang=3>.
4. Сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (правоохоронні органи Польщі). URL: <https://polis.osce.org/country-profiles/poland>
5. Сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (правоохоронні органи Чехії). URL: <https://polis.osce.org/country-profiles/czech-republic>
6. Сайт Пожежної служби Чехії. URL: <https://www.hzscr.cz/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky.aspx>
7. Сайт поліції Польщі. URL: <https://www.policja.pl/>
8. Сайт поліції Чеської Республіки. URL: <https://www.policie.cz/clanek/vybrane-ceske-pravni-predpisy.aspx>
9. Сайт Прикордонної (Митної) адміністрації Чехії. URL: <https://www.celnisprava.cz/en/Pages/default.aspx>
10. Сайт Служби внутрішньої безпеки Польщі. URL: <https://www.abw.gov.pl/en/about-isa/13>About-ISA.html>
11. Сайт Центрального антикорупційного бюро Польщі. URL: <https://www.cba.gov.pl/en?dzial=>
12. Соболев Є.Ю., Коломойцев С.С. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форму права. 2010. №2. С. 461-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

Тема 6. Система правоохоронних органів Естонії та Болгарії

(2 год)

В межах вивчення даної теми і підготовки до семінарських занять студентам необхідно дослідити системи правоохоронних органів ще двох держав-учасниць Європейського Союзу – Естонії та Болгарії.

Відповідно є потреба зрозуміти, перш за все, з яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Естонії. Потрібно визначити поняття, ключові обов'язки, повноваження і завдання, засади діяльності, структуру поліції, Прикордонної служби і Служби внутрішньої безпеки, а також Служби порятунку.

До того ж необхідно дослідити, якою є система правоохоронних органів Болгарії і більш детально ознайомитися зі структурою, повноваженнями, завданнями і засадами діяльності її поліції, Центрального офісу боротьби зі злочинністю, Національного бюро розслідувань.

Питання до обговорення:

1. Система правоохоронних органів Естонії: загальна характеристика.
2. Поліція Естонії: структура, завдання, повноваження.
3. Прикордонна служба Естонії – завдання, засади діяльності і повноваження.

4. *Служба внутрішньої безпеки та Служба порятунку Естонії – особливості правового статусу і діяльності.*
5. *Характеристика системи правоохоронних органів Болгарії.*
6. *Поліція Болгарії: структура, завдання, повноваження.*
7. *Центральний офіс боротьби зі злочинністю Болгарії: поняття, структура, завдання.*
8. *Комісія протидії корупції та конфіскації незаконно набутого майна Болгарії: історія створення, ключові завдання та повноваження.*

Термінологічне завдання:

Правоохоронні органи Естонії, правоохоронні органи Болгарії, Прикордонна служба Естонії, митна служба, поліція, Служба порятунку Естонії, Комісія протидії корупції та конфіскації незаконно набутого майна Болгарії, Центральний офіс боротьби зі злочинністю Болгарії.

Методичне завдання:

1. *Зобразіть схематично систему правоохоронних органів Естонії*
2. *Складіть порівняльну таблицю структури, завдань і повноважень поліції Естонії та Болгарії:*

Критерій порівняння	Поліція Естонії	Поліція Болгарії
1. Структура		
2. Завдання		
3. Повноваження		

Практичне завдання:

1. *У чинному болгарському законодавстві відшукайте норми, що регулюють діяльність і повноваження Центрального офісу боротьби зі злочинністю. Випишіть їх і проаналізуйте. Які органи державної влади в Україні реалізують діяльність у сфері боротьби зі злочинністю? Чи відрізняються вони від відповідної болгарської системи правоохоронних органів? Відповідь обґрунтуйте.*

2. *Яким чином Прикордонна служба України взаємодіє із Департаментом поліції і прикордонної охорони Естонії? Наведіть практичні приклади.*

Контрольні запитання:

1. *З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Естонії?*
2. *Яка структура поліції Естонії?*
3. *Які основні повноваження і завдання діяльності поліції в Естонії?*
4. *Який правовий статус Прикордонної служби Естонії?*
5. *Чим відрізняється Служба внутрішньої безпеки та Служба порятунку Естонії??*
6. *З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Болгарії і чи відрізняється вона від системи правоохоронних органів Естонії?*
7. *Яка структура і повноваження поліції Болгарії?*
8. *Який правовий статус Центрального офісу боротьби зі злочинністю Болгарії?*
9. *Що таке Національне бюро розслідувань Болгарії і в чому полягають його ключові завдання?*
10. *Що входить до повноважень Національного бюро розслідувань Болгарії?*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>
5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj
6. Договір між Україною та Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах (Договір ратифіковано Законом N

- 450/95-ВР (450/95-ВР) від 22.11.95). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/233_659#Text
7. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
 8. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Болгарія про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень (Конвенцію ратифіковано Законом N 136/96-ВР від 23.04.96). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100_008#Text
 9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лип. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
 10. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
 11. Конституція Болгарії. URL: <https://www.parliament.bg/en/const/>
 12. Конституція Естонської Республіки. URL: http://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/estonia/estoni-r.htm
 13. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
 14. Сайт болгарського законодавства. URL: <https://www.lex.bg/bg/laws/tree/laws>
 15. Сайт естонського законодавства. URL: <https://www.juristaitab.ee/ru/zakonodatelstvo>

Спеціальна література:

1. Бірюков П.Н. Поліція Республіки Болгарія. Поліції країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П.Н. Євразійський юридичний журнал. URL: <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-respubliki-bolgariya>
2. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.
3. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. – 227 с. – Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
4. Офіційний сайт міністерства внутрішніх справ Болгарії. URL: <https://www.mvr.bg/gdnp>
5. Офіційний сайт органів поліції та Прикордонної служби Естонії. URL: <https://www.politsei.ee/ru>
6. Офіційний сайт Служби внутрішньої безпеки Естонії. URL: <https://www.kapo.ee/et.html>
7. Офіційний сайт Служби порятунку Естонії. URL: <https://www.rescue.ee/ru>
8. Соболев Є.Ю., Коломойцев С.С. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форму права. 2010. №2. С. 461-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

9. Чумак В.В. Європейський досвід реформування органів поліції (на прикладі Естонської Республіки). Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2015. №4. С. 153-158. URL: [file:///C:/Users/bartk/Downloads/Vlduvs 2015 4 19.pdf](file:///C:/Users/bartk/Downloads/Vlduvs%202015%204%2019.pdf)

Тема 7. Система правоохоронних органів Угорщини та Румунії

(2 год)

В межах вивчення даної теми і підготовки до семінарських занять студентам необхідно дослідити системи правоохоронних органів інших двох держав-учасниць Європейського Союзу – Угорщини та Румунії.

Необхідно проаналізувати, перш за все, з яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Угорщини. Слід визначити поняття, ключові обов'язки, повноваження і завдання, засади діяльності, структуру Національної поліції, Прикордонної служби, Центру боротьби з тероризмом, Відомства захисту Конституції Угорщини..

Також потрібно дослідити, якою є система правоохоронних органів Румунії і більш детально ознайомитися зі структурою, повноваженнями, завданнями і засадами діяльності органів поліції Румунії, зокрема: Національної поліції, Прикордонної поліції та жандармерії.

Питання до обговорення:

1. Система правоохоронних органів Угорщини: загальна характеристика.
2. Національна поліція Угорщини: структура, завдання та повноваження.
3. Прикордонна служба Угорщини – завдання, засади діяльності і повноваження.
4. Центр боротьби з тероризмом Угорщини – особливості правового статусу і діяльності.
5. Управління захисту Конституції Угорщини – специфіка завдань та діяльності
6. Система правоохоронних органів Румунії: загальна характеристика.
7. Органи поліції Румунії: структура і загальна характеристика.
 - а) Національна поліція Румунії.
 - б) Прикордонна поліція Румунії.
 - в) Румунська жандармерія.

Термінологічне завдання:

Правоохоронні органи Угорщини, правоохоронні органи Румунії, Прикордонна служба Угорщини, митна служба, поліція, Центр боротьби з тероризмом Угорщини, Відомство захисту Конституції Угорщини, прикордонна поліція, жандармерія.

Методичне завдання:

1. Зобразіть схематично систему правоохоронних органів Угорщини.
2. Складіть порівняльну таблицю структури, завдань і повноважень Національної поліції, Прикордонної поліції та жандармерії Румунії.

Критерій порівняння	Національна поліція Румунії	Прикордонна поліція Румунії	Румунська жандармерія
4. Структура			
5. Завдання			
6. Повноваження			

Практичне завдання:

1. У чинному угорському законодавстві відшукайте норми, що регулюють діяльність і повноваження Управління захисту Конституції Угорщини. Випишіть їх і проаналізуйте. Як гадаєте, чи доцільне функціонування такого правоохоронного органу в будь-якій європейській державі? Чи є необхідність створення подібного органу в Україні? Відповідь обґрунтуйте.

Контрольні запитання:

1. З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Угорщини?
2. Яка структура поліції Угорщини?
3. Які основні повноваження і завдання діяльності поліції в Угорщині?
4. Який правовий статус Прикордонної служби Угорщини?
5. Що таке Центр боротьби з тероризмом Угорщини і в чому особливості його діяльності?
6. В чому полягає специфіка функціонування Управління захисту Конституції Угорщини?
7. З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Румунії і чи відрізняється вона від системи правоохоронних органів Угорщини?
8. Яка структура і повноваження поліції Румунії?
9. Який правовий статус Прикордонної поліції Румунії?
10. Що таке жандармерія?

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>
5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj
6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
9. Конституція Румунії. URL: http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_2&par1=0&idl=2
10. Конституція Угорщини. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Hungary_2011.pdf
11. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
12. Сайт законодавства Румунії. URL: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.home
13. Сайт законодавства Угорщини. URL: <https://njt.hu/>

Спеціальна література:

1. Бірюков П.Н. Поліція Румунії. Поліції країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П.Н. Євразійський юридичний журнал. URL: <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-rumynii>
2. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.

3. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. – 227 с. – Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
4. Бостан С. К. З досвіду антикорупційної боротьби правоохоронних органів в Румунії: фактори успіху. Право і суспільство. 2018. № 5. Ч. 2. С. 10–15. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/5_2018/part_2/4.pdf
5. Офіційний сайт Антитерористичного центру Угорщини. URL: <http://tek.gov.hu/>
6. Офіційний сайт Відомства захисту Конституції Угорщини. URL: <https://www.ah.gov.hu/>
7. Офіційний сайт Поліції Румунії. URL: <https://www.politiaromana.ro/ro/politia-romana>
8. Офіційний сайт поліції Угорщини. URL: <http://www.police.hu/en>
9. Офіційний сайт прикордонної служби (охорони) Угорщини. URL: <http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet>
10. Правоохоронні органи країн-учасників і партнерів ОБСЄ. URL: https://web.archive.org/web/20160617204616/http://polis.osce.org/countries/details?item_id=19&lang=en
11. Соболев Є.Ю., Коломойцев С.С. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форму права. 2010. №2. С. 461-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
12. Суббот А. Застосування в Україні передових світових стандартів організації ефективної діяльності правоохоронних органів. Віче. 2014. № 10. С. 5-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2014_10_4.

Тема 8. Система правоохоронних органів Франції, Німеччини та Австрії

(2 год)

В межах вивчення даної теми і підготовки до семінарських занять студентам необхідно дослідити системи правоохоронних органів ще трьох передових держав-учасниць Європейського Союзу – Франції, Німеччини та Австрії.

Студентам слід дослідити, з яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Франції. Оскільки поліція є одним із найрозгалуженіших правоохоронних органів за своєю структурою у Франції, проаналізувати поняття, правовий статус, повноваження і завдання, структуру Національної поліції, муніципальної поліції та жандармерії.

Також потрібно вивчити систему правоохоронних органів Німеччини, зокрема: поліцію та всі її структурні підрозділи, Федеральну митну службу та інші правоохоронні органи і структури, їх правовий статус та повноваження.

На додаток слід визначити структуру, завдання і функції діяльності поліції Австрії, а також Федеральної служби запобігання і боротьби з корупцією Австрії.

Питання до обговорення:

1. Система правоохоронних органів Франції: загальна характеристика.
2. Структура органів поліції Франції:
 - а) Національна поліція Франції.

- б) Муніципальна поліція Франції.
- в) Жандармерія Франції.
- 3. Система правоохоронних органів Німеччини: загальна характеристика.
- 4. Поліція Німеччини: структура, завдання і повноваження.
- 5. Правовий статус, завдання і повноваження Федеральної митної служби Німеччини.
- 6. Система правоохоронних органів Австрії: загальна характеристика.
- 7. Структура, функції та повноваження поліції Австрії.
- 8. Федеральна служба запобігання і боротьби з корупцією Австрії: загальна характеристика діяльності.

Термінологічне завдання:

Правоохоронні органи Франції, правоохоронні органи Німеччини, правоохоронні органи Австрії, національна поліція, муніципальна поліція, жандармерія, митна служба, поліція, Федеральна митна служба Німеччини, Федеральна служба запобігання і боротьби з корупцією Австрії.

Методичне завдання:

1. Зобразіть схематично структуру поліції Франції із коротким зазначенням повноважень кожного структурного підрозділу.
2. Складіть порівняльну таблицю структури, завдань і повноважень органів поліції Німеччини та Австрії.

Критерій порівняння	Поліція Німеччини	Поліція Австрії
1. Структура		
2. Завдання		
3. Повноваження		

Практичне завдання:

1. У чинному австрійському законодавстві відшукайте норми, що регулюють діяльність і повноваження Федеральної служби запобігання і боротьби з корупцією Австрії. Випишіть їх і проаналізуйте. Порівняйте їх із діяльністю і повноваженнями

антикорупційних органів в Україні із посиланнями на норми відповідного українського законодавства.

Контрольні запитання:

- 1. З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Франції?*
- 2. Яка структура поліції Франції?*
- 3. Які основні повноваження і завдання діяльності Національної поліції у Франції?*
- 4. Який правовий статус жандармерії Франції?*
- 5. Що таке Муніципальна поліція Франції?*
- 6. З яких суб'єктів складається система правоохоронних органів Німеччини і чи відрізняється вона від системи правоохоронних органів Франції?*
- 7. Яка структура і повноваження поліції Німеччини?*
- 8. Який правовий статус Федеральної митної служби Німеччини?*
- 9. Як виглядає система правоохоронних органів Австрії?*
- 10. Яка структура і повноваження поліції Австрії?*
- 11. У чому специфіка діяльності Федеральної служби запобігання і боротьби з корупцією Австрії?*
- 12. Що таке жандармерія?*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>
5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj

6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лист. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97–ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484–XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
9. Конституція Австрії. URL: <https://www.aph.gov.au/~media/AC79BBA0B87A4906A6D71ACCEEF10535.ashx>
10. Конституція Німеччини. URL: <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>
11. Конституція Франції. URL: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constiution_anglais_oct2009.pdf
12. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>
13. Сайт законодавства Австрії. URL: <https://www.parlament.gv.at/PERK/GES/#:~:text=Gesetze%20werden%20in%20den%20Parlamenten,der%20Organisation%20des%20Staates%20inne>
14. Сайт законодавства Німеччини. URL: <http://www.gesetze-im-internet.de/>
15. Сайт законодавства Франції. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/>

Спеціальна література:

1. Бірюков П.Н. Поліція Австрії. Поліції країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П.Н. Євразійський юридичний журнал. URL: <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-avstrii>
2. Бірюков П.Н. Поліція Франції. Жандармерія. Поліції країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П.Н. Євразійський юридичний журнал. URL: <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-frantsii-zhandarmeriya>
3. Бірюков П.Н. Поліція ФРН. Поліції країн світу. Авторська рубрика професора Бірюкова П.Н. Євразійський юридичний журнал. URL: <https://eurasialaw.ru/nashi-rubriki/politsiya-gosudarstv-mira/politsiya-federativnoj-respubliki-germaniya>
4. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.
5. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. – 227 с. – Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
6. Григоренко І. А. Принципи правоохоронної (поліцейської) діяльності в Україні та Німеччині. Наше право. 2013. № 7. С. 24-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_7_6

7. Офіційний сайт Митної служби Німеччини. URL: https://www.zoll.de/DE/Home/home_node.html
8. Офіційний сайт Поліції Австрії. URL: <https://www.polizei.gv.at/>
9. Офіційний сайт Поліції Німеччини. URL: https://www.polizei.de/Polizei/DE/Home/home_node.html
10. Офіційний сайт поліції Франції. URL: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/>
11. Офіційний сайт Федеральної служби запобігання і боротьби з корупцією Австрії. URL: <https://www.bak.gv.at/>
12. Правоохоронні органи країн-учасників і партнерів ОБСЄ. URL: https://web.archive.org/web/20160617204616/http://polis.osce.org/countries/details?item_id=19&lang=en
13. Проневіч О. С. Доктринальні засади поліцейського права Німеччини та Польщі. Форум права. 2011. № 1. С. 822-828. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
14. Соболев Є.Ю., Коломойцев С.С. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форум права. 2010. №2. С. 461-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
15. Суббот А. Застосування в Україні передових світових стандартів організації ефективної діяльності правоохоронних органів. Віче. 2014. № 10. С. 5-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2014_10_4.

Тема 9. Реалізація правоохоронної діяльності в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз, проблемні питання та перспективи

(2 год)

В межах вивчення даної теми і підготовки до семінарських занять студентам необхідно дослідити новітні реформи організації та діяльності тих чи інших правоохоронних органів України, а також країн ЄС.

Також важливо звернути увагу на механізми реалізації правоохоронної діяльності та взаємодії правоохоронних органів України та ЄС з метою уніфікації стандартів правоохоронної діяльності.

До того ж необхідно зосередити увагу на проблемах і перспективах удосконалення законодавства України, підвищення ефективності правоохоронної діяльності в умовах євроінтеграції.

Питання до обговорення:

1. Проблеми і перспективи удосконалення законодавства України, підвищення ефективності правоохоронної діяльності в умовах євроінтеграції.
2. Загальна характеристика реформ організації та діяльності правоохоронних органів країн ЄС (на прикладі країн, що розглядалися протягом курсу).
3. Особливості механізму реалізації правоохоронної діяльності, взаємодії правоохоронних органів України та країн ЄС з метою уніфікації стандартів правоохоронної діяльності.

Термінологічне завдання:

Правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, реформи, реформи організації та діяльності правоохоронних органів, реалізація правоохоронної діяльності, уніфікація стандартів правоохоронної діяльності, підвищення ефективності правоохоронної діяльності, євроінтеграція.

Методичне завдання:

1. *Складіть таблицю реформ правоохоронних органів України та країн ЄС.*

Країна	Правоохоронні органи, що реформувалися	Зміст реформ	Роки здійснення реформ
1. Україна			
2. Польща			
3. ...			

Практичне завдання:

1. *Дослідіть чинне законодавство України на предмет проблем правового регулювання діяльності правоохоронних органів України. Що, на Ваш погляд, потрібно змінити і чому? Відповідь обґрунтуйте.*

Контрольні запитання:

1. *Що таке реформи?*
2. *У чому полягають реформи структури та діяльності правоохоронних органів?*
3. *Яка основна мета реформування структури та діяльності правоохоронних органів?*
4. *Що таке Євроінтеграція?*
5. *Які новітні реформи правоохоронних органів України Вам відомі?*
6. *У чому полягають особливості механізму реалізації правоохоронної діяльності?*
7. *Чи існують сьогодні, на Ваш погляд, проблеми правового регулювання діяльності і повноважень правоохоронних органів України?*
8. *У чому, на Вашу думку, полягає підвищення ефективності правоохоронної діяльності в Україні в умовах євроінтеграції.*

Література:

Нормативний матеріал:

1. Eurojust Regulation (Regulation (EU) 2018-1727 of the European Parliament and of the Council). URL: [http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20\(Regulation%20\(EU\)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council\)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf](http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/EurojustRegulation/Eurojust%20Regulation%20(Regulation%20(EU)%202018-1727%20of%20the%20European%20Parliament%20and%20of%20the%20Council)/2018-11-21_Eurojust-Regulation_2018-1727_EN.pdf)
2. Regulation (EC) No 1920/2006 on the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1920&from=EN>
3. Regulation (EU) 2016/794 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
4. The European Border and Coast Guard Agency (Frontex) is governed by Regulation (EU) 2019/1896 of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard (OJ L 295, 14.11.2019, p. 1). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>
5. Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj
6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. М-во юстиції України. – К.: Логос, 1998.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 лисп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : ратифіковано Указом Президії ВР УРСР від 26 січ. 1987 р. № 3484-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
9. Регламент (ЄС) № 513/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16.04.2014 р., що запроваджує, як частину Фонду внутрішньої безпеки, інструмент фінансової підтримки для поліцейської співпраці, запобігання і боротьби зі злочинністю та антикризового управління, а також скасовує Рішення Ради 2007/125/ЮВС. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog>

Спеціальна література:

1. Білас А. І. Суб'єкти правоохоронної діяльності країн Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. №3 (1). С. 198-208.
2. Білас А. І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Андрій Іванович Білас ; Міністерство внутрішніх справ України , Національна академія внутрішніх справ. – Львів, 2016. – 227 с. – Бібліографія: с. 189–227 (371 назва).
3. Григоренко І. А. Принципи правоохоронної (поліцейської) діяльності в Україні та Німеччині. Наше право. 2013. № 7. С. 24-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_7_6.
4. Каркач П. Координація діяльності правоохоронних органів держав – членів Європейського Союзу. Історико-правовий часопис. 2013. № 1. С. 127-134

5. Крижановська В., Крижановський А. Тенденції розвитку державної правоохоронної служби в Європейському Союзі. Підприємництво, господарство і право. 2018. №11. С. 110-115.
6. Лисюк Ю. В. Щодо питання втілення європейських стандартів у діяльність органів внутрішніх справ. Актуальні проблеми реформування правоохоронних органів : матер. міжнар. науково-практ. конфер., 28–29 берез. 2014 р., Дніпропетровськ. Дн., 2014. С. 61–63.
7. Макаруха З. М. Правові засади діяльності Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції : монографія. – Л. : Астролябія, 2011. 543 с.
8. Правоохоронні органи країн-учасників і партнерів ОБСЄ. URL: https://web.archive.org/web/20160617204616/http://polis.osce.org/countries/details?item_id=19&lang=en
9. Сірант М. М. Поліцейське співробітництво України і Європейського Союзу – правовий аспект. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 850. С. 353-360.
10. Соболев Є.Ю., Коломойцев С.С. Досвід організації та діяльності поліції провідних країн Європи. Форму права. 2010. №2. С. 461-466. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
11. Суббот А. Застосування в Україні передових світових стандартів організації ефективної діяльності правоохоронних органів. Віче. 2014. № 10. С. 5-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2014_10_4.
12. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України : зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : ХНУВС, 2019. 268 с.
13. Чумак В.В. Європейський досвід реформування органів поліції (на прикладі Естонської Республіки). Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2015. №4. С. 153-158. URL: file:///C:/Users/bartk/Downloads/Vlduvs_2015_4_19.pdf